

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสุภรณ์ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนเอกชน และระยะที่ 2 แนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสุภรณ์ แต่ระยะนี้มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียน

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 84) เป็นการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัย ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวม 6 คน ได้แก่

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน 1 คน คือ ชิสเตอร์รัตนาрі สัตยัญลักษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ซึ่งโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สามเรียบร้อยแล้ว

1.2 ผู้แทนเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน คือ นายอภิชาติ บุตรศรี ตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผน กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

1.3 นักวิชาการด้านปฐมวัย 1 คน คือ นางอรุณี ประจันตะเสน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านลาด วิทยาการการประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการปฐมวัย

1.4 ครูผู้สอน ระดับอนุบาลชั้นที่ 1 – 3 คือ นางสาวสุกัญญา สุนทรโรจน์ ครูผู้สอน ระดับอนุบาลชั้นที่ 1 นางพิกุล พิมศร ครูผู้สอน ระดับอนุบาลชั้นที่ 2 และ นางสุภรณ์ ปิติพรเทพิน ครูผู้สอน ระดับอนุบาลชั้นที่ 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) นี้ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น แนวคิด และหลักการ พัฒนาโรงเรียนและแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอน จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

2.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการ การพัฒนาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม และแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัย

3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาว่า แบบสัมภาษณ์แต่ละข้อมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมโดยแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 8 ด้านหรือไม่ เกณฑ์ในการตัดสินใจความเที่ยงตรง พิจารณาจากการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ซึ่งทุกคนต้องเห็นว่าวัดได้ตรงกับเนื้อหา จึงจะถือว่าแต่ละข้อในแบบสัมภาษณ์ มีความเที่ยงตรง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

3.4.1 ดร.กมล ตราชู ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์
ผู้เชี่ยวชาญ วุฒิการศึกษา ค.ด. (การบริหารจัดการการศึกษา) ซึ่งเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และภาษา

3.4.2 นางสาวกิตติยา ศรีปัดดา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน
อนุบาลกิตติยา วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การจัดการศึกษา) ซึ่งเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3.4.3 นายสวัสดิ์ วงซารี ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
วุฒิการศึกษา กษ.ม (การวิจัยการศึกษา) ซึ่งเชี่ยวชาญด้านสถิติและวิจัย

3.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความเที่ยงตรงโดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับและนำค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ จากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ผู้แทนเขตพื้นที่การศึกษา นักวิชาการด้านปฐมวัย และครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1-3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ไปวิเคราะห์เพื่อสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4.4 เมื่อได้ผลจากการสัมภาษณ์ นำไปเสนอต่อคณะกรรมการจัดทำกลยุทธ์ของโรงเรียนอนุบาลสกุรัตน์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสกุรัตน์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่สังเคราะห์ โดยเสนอเป็นความเรียง เพื่อนำข้อสนเทศที่ได้ไปใช้ เป็นแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสกุรัตน์ที่จัดทำในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 แนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสกุรัตน์

1. กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสกุรัตน์ ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้แทนครูผู้สอน 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน รวม 6 คน

2. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสาร ได้แก่ รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการราชการประจำปี แผนยุทธศาสตร์โรงเรียน รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก

สำนักงานรับรองมาตรฐานรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกรอบแนวคิดการประชุมปฏิบัติการ และให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาการวิจัย

2.2 นำแบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

2.3 นำแบบบันทึกการประชุมปฏิบัติการ ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 นำวาระการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข

2.5 นำวาระการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 ที่สมบูรณ์ ดำเนินการ

2.6 นำผลที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 มาสรุปและกำหนดประเด็นในการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2

2.7 นำวาระการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข

2.8 นำวาระการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 ที่สมบูรณ์ ดำเนินการ

2.9 นำผลที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 มาสรุปเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังนายมงคล ใจทน ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เป็นวิทยากรในการประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

3.2 ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 นำหนังสือเรียนเชิญ ส่งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมประชุมทุกท่าน

3.4 จัดประชุมตามวาระ / ประเด็นสนทนากลุ่ม

3.5 การเก็บข้อมูล การประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 ในหัวข้อ การกำหนดกลยุทธ์องค์กร โดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก มีนายมงคล ใจทน ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ เป็นวิทยากร ในวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาล

สฤกษ์รัตน์ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้แทนครูผู้สอน 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน รวม 6 คน โดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ผู้ดำเนินรายการ กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมพร้อม ทั้งแนะนำวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุม

3.5.2 ผู้ดำเนินรายการกล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์การประชุม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของการจัดทำแผนกลยุทธ์ว่ามีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างยิ่ง จึงได้เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน มาร่วมประชุมและร่วมรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียน

3.5.3 ผู้ดำเนินรายการ เรียงเชิญ นายมงคล ไชยทน บรรรยาถึงการกำหนดยุทธศาสตร์องค์กร เริ่มอธิบายกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ,อุปสรรค และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ,จุดอ่อน

3.5.4 วิทยากรอธิบายวิธีการ และนำเสนอ องค์ประกอบของสภาพแวดล้อม จากนั้นวิทยากรให้ที่ประชุม ระดมสมองและนำอภิปรายผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

3.5.5 วิทยากรอธิบายวิธีการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาปัจจัยสำคัญ จากนั้นผู้วิจัยให้ที่ประชุมระดมสมอง และอภิปรายถึงปัจจัยสำคัญทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน

3.5.6 วิทยากรอธิบายวิธีการประเมินสภาพแวดล้อม เพื่อหาความสามารถในการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้ค่าคะแนนประเมินสถานภาพในแต่ละประเด็น ซึ่งกำหนดคะแนนเต็ม 5 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษามากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษามาก

คะแนน 3 หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาน้อยที่สุด

3.5.7 จากนั้นวิทยากรให้ที่ประชุมระดมสมอง และอภิปรายถึงการให้นำหนักแต่ละปัจจัยสำคัญ

3.5.8 ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สังเคราะห์

สภาพแวดล้อม และการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งหมด โดยนำเสนอโดยให้ทุกคนทบทวนพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

3.6 การเก็บข้อมูล การประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 ในหัวข้อการวิเคราะห์ตำแหน่งขององค์กร เป็นการพิจารณาผลของความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินสภาพแวดล้อมภายในที่เป็น จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) และการประเมินสภาพของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ของโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์ ด้วยตัวแบบของ Boston Consulting Group (BCG Model) ซึ่งเป็นตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อวางตำแหน่งกลยุทธ์ระดับองค์กร เมื่อนำคะแนนจุดแข็งและจุดอ่อนมาวางบนแกนนอน คะแนนโอกาสและอุปสรรคมาวางบน แกนตั้งที่จัดในรูปของแมทริกซ์ ก็จะได้แมทริกซ์ประกอบด้วย 4 ช่องนั้นคือ 1) ดวงดาว 2) วัวแม่ลูกอ่อน 3) เครื่องหมายคำถาม 4) สุนัขรูปสัญลักษณ์ที่ปรากฏในแมทริกซ์ 4 ช่อง จะแสดงถึงตำแหน่งขององค์กร หลังจากที่น่าคะแนนที่ได้มากำหนดบน (BCG Matrix) ก็จะได้ตำแหน่งกลยุทธ์ของโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์

การประชุมปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 หัวข้อการวิเคราะห์ตำแหน่งขององค์กร เป็นการฟังบรรยายโดย นายมงคล ไชยทน ในวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ผู้แทนครูผู้สอน 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนชุมชน 1 คน รวม 6 คน ในการนี้ได้เชิญคุณ อภิชาติ บุตรศรี นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เข้าประชุมรวมทั้งสิ้น 7 คน โดยดำเนินการดังนี้

3.6.1 ผู้ดำเนินรายการแนะนำผู้เข้าร่วมประชุม พร้อมทั้งสรุปผลการสังเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

3.6.2 ผู้ดำเนินรายการรายงานผลการประเมินสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์ ให้ที่ประชุมรับทราบ

3.6.3 ผู้ดำเนินรายการ เรียงเชิญ นายมงคล ไชยทน บรรยายถึงวิธีการกำหนดกลยุทธ์ โดยการวางตำแหน่งกลยุทธ์ อธิบายวิธีการกำหนดกลยุทธ์ โดยกล่าวถึงการจับคู่กลยุทธ์ด้วยเครื่องมือ BCG Model และนำเสนอ จากนั้นได้สร้างตาราง SWOT ด้วยข้อมูลจาก BCG Model มาวางในตาราง SWOT อธิบายวิธีการเลือกกลยุทธ์ และนำเสนอข้อมูลจากการประชุมครั้งก่อน จากนั้นสร้างตาราง BCG Model เมื่อลงข้อมูลในตารางเรียบร้อยแล้ว ผู้ดำเนินรายการ ได้นำผู้เข้าร่วมประชุมทำการสรุปผลการเลือกกลยุทธ์ และจะได้นำไปทำการกระจายเพื่อหากกลยุทธ์ระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ระดับหน้าที่ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์

4.2 วิเคราะห์ตำแหน่งองค์กร โดยการสังเคราะห์ปัจจัยด้านจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ด้วยการจำแนกและลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัย

4.3 การวิเคราะห์ตำแหน่งองค์กรด้วยตัวแบบ Boston Consulting Group (BCG model)

4.4 นำเสนอรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY